

Política | Actualitzat el 14/10/2020 a les 12:41

Miquel Morera: «Companys transmetia a les trinxeres confiança en la victòria»

Supervivent de la Columna Macià-Companys, amb 100 anys, explica el combat al front d'Aragó i el seu record del president afusellat

Miquel Morera | Adrià Costa

Miquel Morera explica que va néixer moltes vegades durant la Guerra Civil i la postguerra. Una d'elles va ser quan va començar un bombardeig d'avions Stuka al lloc on dormia, es va refugiar sota el llit de ferro i va quedar enterrat pel mur d'una casa propera. Sort dels seus companys, que van abocar-se a treure'l de sota les runes. Morera, combatent voluntari a la Columna Macià-Companys, va explicar la seva experiència en un llibre de memòries, *Un noi al front. Una joventut perduda (1936-1945)*, editat per Llibres de Matricula. Però hem volgut conèixer el seu testimoni en persona.

Als seus 100 anys, després d'haver superat un infart l'any passat, conserva el cap ben clar i té molt vives les imatges de la guerra. També recorda perfectament quan va veure el president Lluís Companys al front. Ens rep a la seva casa de Sarrià, on la seva família està arrelada des de fa generacions i on aquest metallista i escultor viu envoltat d'obres seves.

- Va anar a la guerra com a voluntari. Per què va prendre aquesta decisió?

- Vaig anar-hi com a voluntari als 16 anys. El meu pare era d'Esquerra Republicana, del Casal

Federal del Guinardó, i va ser dels que es van incorporar a la Columna Macià-Companys. Era un treballador de metallisteria i havia fet el servei. Era un manetes i li van demanar d'anar-hi com a armer. Ell venia cada setmana del Front d'Aragó a buscar recanvis de material a la caserna d'artilleria de Sant Andreu. Jo li preguntava de tot i volia saber com estava la situació al front. Fins que un dia em va preguntar si volia acompanyar-lo com a ajudant, i li vaig dir que sí. Vaig considerar que podia participar en una lluita on jo volia ser-hi. Quan van incorporar-se els de la meva lleva, jo ja duia un any i mig al front.

- Va ser al front d'Aragó que va conèixer el president Companys?

- Sí. Concretament a Alcanyís, que ell va visitar el juliol del 1937. Recordo que va avançar per un carrer costerut acompanyat del nostre coronel, Jesús Pérez Farràs. El president Companys li havia demanat que comandés la columna. Eren quatre germans i tots ells eren militars.

- Quina impressió li va fer el president?

- Per tots els qui combatíem, va ser un goig poder veure el nostre president. Era un home amb un carisma molt especial. Desprenia seguretat i transmetia confiança en la victòria. Donava moral poder-te trobar amb el president de la Generalitat per les trinxeres. En aquell moment, l'any 1937, tot i que vèiem que el conflicte s'allargava, encara crèiem que podíem guanyar.

"Companys va venir a Alcanyís. Era el juliol del 1937, quan encara crèiem que podíem guanyar"

- Com vivien aquells moments a la Columna Macià-Companys?

- Allí obeïem les ordres que es donaven. A diferència de les columnes manades per Ascaso o Durruti, o Los Aguiluchos, que abans de prendre decisions s'havien de reunir i quan es prenién finalment, ja havia passat tot, nosaltres actuàvem de manera més militar.

Miquel Morera. Foto: Adrià Costa

- Es notaven les tensions entre les diverses forces republicanes? Amb la CNT-FAI?

- Molt. La CNT ens menyspreava, ens volien treure el triangle d'Esquerra Republicana que portàvem al braç. Més d'una vegada havien vingut al nostre sector quan no els corresponia i hi havia moments de molta tensió. La CNT es va fer l'amo de Catalunya i van fer el que van voler. Per això hi va haver tanta violència pels pobles. Fins que el maig del 1937, el govern de la República va imposar-se i va enviar tropes a Barcelona. Però des d'aquell moment, la Generalitat va deixar de tenir poder.

- Del seu combat al front, vostè ha explicat que el més colpidor va ser lluitar amb metralladores.

- Sí. Sent ajudant d'armer, començava a revisar les posicions amb metralladores. En una ocasió, comprovàvem una posició a primera línia, i hi havia una metralladora Hotchkiss, i va començar foc de canons. De seguida vam veure que no era un tempteig sinó un atac. Es va ordenar al caporal de la metralladora que comencés a disparar, tot veient les fileres de soldats enemics avançant. Si les fileres de soldats s'acostaven prou per llançar bombes de mà a la trinxera, estàvem llestos. En un moment donat, va quedar bloquejat, sense poder continuar. Això passava a vegades. Vaig decidir, amb 17 anys, posar-me al seu lloc. I vaig seguir disparant.

- Tenia bona punteria, pel que explica.

- Sí que en tenia. Els canons de les metralladores s'anaven canviant perquè s'escalfaven i es posaven en un recipient en aigua, però vaig decidir continuar sense canviar el canó. Això va ser a Miralbueno, al front d'Aragó. L'endemà van retirar els morts que hi havia. Dit amb tota franquesa, el que hi havia davant de la metralladora era horrorós.

"En moments de sang calenta, davant una metralladora, només penses en la supervivència, en defensar-te i defensar els teus companys. Després sí, penses i pots estar dies sense menjar"

- Va haver de conviure amb la mort. Per una persona tan jove, ha de ser especialment colpidor.

- Quan ets en un moment amb la sang calenta, no hi penses. Crec que davant de la metralladora, hagués disparat a qui fos. Jo estava defensant la meua vida, la meua supervivència i la dels meus companys. Recordo després del bombardeig de Benassal, al Maestrat, quan vam estar retirant restes humanes. En aquell moment, no em feia res fer-ho. No sabia ni el que feia. Després, sí. Després, penses i ets conscient del que has vist. A Benassal, vaig estar dies sense poder menjar res. Hauria vomitat.

Miquel Morera a casa seva, a Sarrià. Foto: Adrià Costa

- Què va ser de vostè després de la guerra?

- Vaig agafar la guerra com a tinent. El meu pare, amb qui vaig fer tota la guerra, era comandant. Jo vaig participar en la batalla de Valsequillo, que encara és poc coneguda. Va ser l'última ofensiva de la República, el gener del 1939. La fi de la guerra ens va agafar a Requena, a

València. Vam rebre l'ordre de lliurar l'armeria i vam tornar a Barcelona. El meu pare va demanar que li donessin un salconduit i li van lliurar un paper que devia ser paper mullat però vam arribar onze dies després. No sabíem com estaven les coses fins que el 29 de març del 1939 ens van dir que la guerra s'acabava.

- No els van agafar presoners?

- Allí no. Però l'endemà d'arribar a casa, la policia va venir i ens va dur al pare i a mi a la presó Model.

- Van ser jutjats?

- No. Vam estar uns mesos a la presó i després ens van dur a dos camps de presoners: un a Horta i l'altre a Reus, fins que en vam sortir. I tot seguit van cridar les nostres quintes per fer el servei a l'Espanya de Franco. El servei durava en aquell moment 3 anys i als combatents de la lleva del biberó ens va tocar quatre anys i mig. Però d'una manera tan bàrbara que, fins i tot, a Olot, en uns barracons de palla, ens van fer una mena d'estudis psicològics que semblaven copiats dels camps nazis.

[slideflaix]1100[/slideflaix]

- En té un record pitjor de la guerra?

- Indiscutiblement. Miri, a la guerra, fos com fos, hi vaig anar voluntari. Però la postguerra no la perdono a ningú. El meu pare era un artesà, un gran artista, que em va ensenyar l'ofici de metallista. Jo vaig dedicar-me a la fàbrica. Fèiem estampació i troquelatge, complements per sabates, cinturons i bisuteria. Ell ho feia tot manualment. Jo ho vaig mecanitzar.

"Com volem que ens entenguin els altres si no ens entenem nosaltres? No perdem de vista l'important, que és Catalunya"

- Amb tot el que ha viscut, creu que el poble català té motius per l'optimisme?

- Em fa una pregunta molt complicada. Ara tenim tot el problema de la pandèmia. Amb totes aquelles manifestacions, en què jo participava en totes les que podia, vaig agafar molta il·lusió. No ho veia fàcil, però ho veia possible. Fèiem camí. Però com volem que els altres ens entenguin si nosaltres no ens entenem? Els partits s'estan barallant per uns trossos de pastís que encara no es té. No perdem de vista l'important, que és Catalunya. Malgrat tot, tinc molta confiança en el poble de Catalunya.

[noticiadiari]2/209735[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/209494[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/210017[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/209815[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/209644[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/209611[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/209866[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/209803[/noticiadiari]